07/06/2024

Димитрије не иде из Грачанице

„Тражим сличности у деци која пролазе улицом и која личе на њега”, каже Јоргованка Поповић из Грачанице. Двадесет година је прошло од 5. јуна 2004. године, кад је њен син Димитрије (17) убијен у центру овог места.

Прва младост, после рата, најчешће је препуна радости. Воља да се живи и да се забораве трауме и етничка чишћења претвори се у осмехе и тежњу да се надокнади живот. Један дечак с фризуром какве су се тада носиле на улицама Њујорка и Београда изашао је те вечери у мрак грачаничког гета. Воља, вера и младост тражили су мала решења, љубави и привид нормалног живота. Негде после поноћи у лименој уџерици „Пера Ждера” где се продавала храна, поред пута Гњилане–Приштина, један метак погодио је у главу дечака Димитрија Поповића. Спустио се низ импровизовани шанк и готово сео док се по сиротињском линолеуму ширила локва крви.

„Сви твоји другови имају децу – то су моја деца! Твоја мајка двадесет година живи с тугом и болом и данас од тебе тражим да се молиш за сву децу која страдају, за мајке, баке, за све наше Србе на Косову и Метохији. Да више нико не гине и да останемо овде где јесмо”, каже мајка Јоргованка на гробу свог сина. Њен бол свих ових година одише господством и вером да Димитријева жртва није узалудна.

„У његовом дневнику, који смо одмах после убиства нашли, написана је за једно дете изненађујућа порука: ’Са Косова никада – на Косову вечито’. Не верујем да је то свесно написао, али она изгледа као божји промисао, да он вечито траје и живи с нама овде код манастира Грачаница”, каже Димитријев стриц, књижевник Ратко Поповић.

Димитрије Поповић био је дете из породице која готово два века даје овом народу свештенике, учитеље и писце, и његова жртва, на врху тог низа, постаје симбол свега што су радили.

У самом центру Грачанице подигнута је капелица по угледу на грачанички манастир, посвећена Светом великомученику Димитрију, као спомен на страдање дечака Димитрија Поповића.

„Његова жртва је обавезујућа за све нас који живимо на Косову и Метохији. Сваки Србин данас, пре него што донесе пресудне животне одлуке, требало би да дође и пред капелицу која је посвећена страдању нашег Димитрија. На том месту треба да размисли: да ли смо опредељени за небеско или земаљско, за тренутно или пролазно или смо се одлучили за оно што је божје и што вечно траје. Невина жртва Димитријева опомиње нас да будемо оно што смо вазда били – народ божји и народ светосавски”, рекао је поводом двадесет година од убиства епископ рашко-призренски Теодосије.

Осмех убијеног дечака ушао је у сваки грачанички дом, а прича о њему постаје један од знакова за препознавање положаја Срба на Косову и Метохији. Шта је убило овог дечака и коме је била потребна његова жртва? Димитријев брат Срђан Поповић, данас начелник Косовског округа, упозорио је да су управо тих дана склоњени контролни пунктови Кфора око Грачанице и да нико тада није слушао упозорења да тај чин, неколико месеци после погрома 17. марта, може донети нове несреће. „Нико не жели да нас разуме, баш као и данас”, каже додајући да је пуцањ у његовог брата „променио све, живот, и донео ново опхођење према свему што долази”.

Испред Канцеларије за Косово и Метохију, на комеморативној академији која

је одржана у Дому културе „Грачаница”, говорила је помоћница директора Канцеларије за Косово и Метохију Милена Парлић. Посебно је истакла одговорност међународне заједнице за страдања Срба после сукоба у доба привидног мира: „Крв Димитријева је на рукама крвника, али је срамота на онима који су овај, али и многе друге злочине могли и морали да спрече – а нису.”

Поповићи су 1999. године протерани из Приштине и прешли да живе у Грачаницу, одакле су родом. Димитрије је о граду свог рођења знао премало. Тамо су остали да живе његови вршњаци Албанци и они су направили план за обрачун. Према једној од верзија трагедије, младићи у Приштини опкладили су се да ће отићи у Грачаницу и убити Србина. За злочин су оптужени Алберт Краснићи и Лабинот Гаши. Краснићи је био малолетан и осуђен је на девет и по година затвора, а Гаши је ослобођен кривице. Пре две године Алберта Краснићија убио је отац после несугласица у породици.

Круг насиља има много лица, многи детаљи се могу научити једино на месту сукоба, о њима најбоље сведоче они који трпе и верују у опстанак. Зато је мајка Јоргованка јуче изговорила речи упозорења: „Сваке године, пред годишњицу убиства, мени долазе Албанци и питају ме да продам кућу. Кућа није на продају, ја не идем одавде, ни моја породица... Рекла сам им да мој Димитрије не иде из Грачанице.”

Живојин Ракочевић

извор: Политика

spc.rs